

Dosarul nr. 1ra-654/2022
1-20091041-01-1ra-03052022

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

14 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Melnic Serghei XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 31.07.2020 - 07.12.2021 (prima instanță);
2. 24.12.2021 - 09.02.2022 (instanța de apel);
3. 03.05.2022 - 14.06.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 07 decembrie 2021, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Melnic Serghei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 6 luni închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3) Cod penal.

Potrivit art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin sentința dată și sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 27 ianuarie 2021, lui Melnic Serghei i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani 3 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

De asemenea, a fost dispusă încasarea din contul lui Melnic Serghei în beneficiul părții vătămate-civile Ceacîru Cristina suma de 8000 lei cu titlu de prejudiciu material.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Melnic Serghei, fiind minor, la 08.03.2020, în perioada de timp cuprinsă între orele 12:50 – 17:00,

acționând cu intenție directă, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea acestora, asigurându-se de faptul că acțiunile sale rămân neobservate de terțe persoane, prin acces liber, aflându-se în apartamentul nr. X amplasat pe X, a sustras pe ascuns din buzunarul scurtei ce aparține lui Ceacîru Cristina un telefon mobil de model "Huawei P20" IMEI 1: X și IMEI 2: X, de culoare roz, cu sticlă de protecție, în care se aflau incorporate cartele sim ale operatorului național "Unite" nr.X și nr.X, la preț de 8000 lei, după care cu bunul sustras a părăsit locul comiterii infracțiunii. Prin aceste acțiuni i-a fost cauzată părții vătămate Ceacîru Cristina o daună materială în proporții considerabile în sumă totală de 8000 lei.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului Melnic Serghei în baza art.186 alin. (2) lit. d) Cod penal, după indicii calificativi - furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Grimailo Nelea în numele inculpatului Melnic Serghei, prin care a solicitat casarea acesteia în latura pedepsei, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- concluzia instanței precum că pedeapsa închisorii va fi o pedeapsă echitabilă pentru fapta comisă și consecințele ei, este neîntemeiată, nejustificată și prea aspră;

- infracțiunile de săvârșirea cărora a fost condamnat Melnic Serghei fac parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave și grave, au fost comise în perioada minoratului, inclusiv și fapta pentru care inculpatul a fost condamnat prin sentința contestată. Pedepsele aplicate anterior, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității au fost executate integral, fapt confirmat prin nota informativă a Biroului de Probațiune Bălți;

- acuzatorul de stat a solicitat o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, a fost admis apelul declarat, inclusiv din alte motive, cu casarea sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care în temeiul art. 107 alin. (1) Cod penal a fost înlăturată răspunderea penală a lui Melnic Serghei pe art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal în temeiul art. 2 alin. (2), (3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Sentința Judecătorei Bălți (sediul Central) din 27.01.2021, pe art. 187 alin. (2) lit. b), c), f) Cod penal, a fost lăsată pentru executare de sine stătător.

Totodată, s-a dispus ca dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictelor și acțiunea civilă să fie menținute fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că la data examinării apelului, erau în vigoare prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, solicitate de inculpat pentru aplicare prin cererea depusă, motiv din care, instanța de apel în temeiul art. 107 alin. (1) Cod penal, potrivit căruia: amnistia este actul care are ca efect înlăturarea răspunderii penale (...), va dispune în temeiul art. 2 alin. (2) și (3) a legii nominalizate, înlăturarea răspunderii penale a lui Melnic Serghei pe art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu încetarea procesului penal.

În acest sens, instanța de apel a indicat că potrivit art. 2 alin. (2) a Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza... de judecare a cauzei, în baza cererii depuse de ei conform alin. (3) art. 2 a legii.

Instanța de apel a conchis că din materialele cauzei rezultă că inculpatul Melnic Serghei a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal la data de 08.03.2020, pe când nu avea vârsta de 18 ani, adică până la adoptarea Legii sus menționate, constituie o infracțiune mai puțin gravă, pedeapsa prevăzută fiind până la 4 ani închisoare, și-a recunoscut vinovăția, înaintând cerere cu privire la examinarea cauzei în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală și demonstrând căința sinceră pentru urmările survenite, în baza cererii depuse în instanța de apel, motive din care este posibilă aplicarea amnistiei prin înlăturarea răspunderii penale și încetarea procesului penal.

4. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procuror, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia în partea încetării procesului penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;
- instanța de apel urma să aplice în speță o sentință de condamnare a inculpatului, cu numirea unei pedepse și liberarea ulterioară de executarea acesteia în legătură cu intervenirea legii cu privire la amnistie;

- unica soluție care poate fi adoptată în rezultatul examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243, este o sentință de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei, conform art. 107 Cod penal;

- adoptarea unei sentințe de încetare pe motivul intervenirii amnistiei, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală;

- este eronată poziția instanței de apel cu referire la încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, or cu referire la existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală s-a expus Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13.05.2013, dosarul 4-1ril-1/2013;

- în conținutul prevederilor art. 391 Cod de procedură penală, temeiul de încetare – intervenirea amnistiei nu se regăsește, iar existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală, la fel nu include amnistia ca temei de încetare, prin urmare unica soluție legală este de a pronunța o sentință (decizie) de condamnare în temeiul art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea ei în baza amnistiei, conform art. 107 Cod penal.

5. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; **dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate** și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare. Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat, se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectele că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că în speță și-a găsit confirmarea temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin prisma faptului că **hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția** și a aspectului din același temei de recurs, neinvocat de recurent – **dispozitivul hotărârii este expus neclar**.

5.1. Colegiul penal lărgit menționează că la 24 decembrie 2021 a fost adoptată și la 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în continuare Legea nr. 243.

Mai mult, Colegiul penal lărgit atestă că amnistia, este actul de clemență al puterii legiuitoare, care, conform art. 107 Cod penal, are ca efect **înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei** fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel prin decizia adoptată a dispus că - „În temeiul art. 107 alin. (1) Cod penal, se înlătură răspunderea penală a lui Melnic Serghei pe art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, în temeiul art. 2 alin. (2), (3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, **cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală**” (f.d. 3, 8, vol. II).

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel la adoptarea deciziei în speță, nu a ținut cont pe deplin de prevederile legii nominalizate și a Codului de procedură penală, coraportate la circumstanțele cauzei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că instanța de apel la adoptarea soluției în speță nu a ținut cont că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, când – „*există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală*”, poate avea loc doar dacă pe parcursul judecării cauzei, în ședința preliminară, se constată aplicabilitatea Legii nr. 243, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Or, acest fapt, rezultă din contrapunerea și interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, ce stipulează că: – „*Dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art.332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă*”, precum și a art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că: - „(1) **În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5)–9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit**”, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: „**Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod**”, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: – „*Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia*”.

Or, în ipoteza în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 243, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, **cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.**

Prin urmare, având în vedere argumentele expuse supra, Colegiul penal lărgit consideră că în speță este incident temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.2. De asemenea, Colegiul penal lărgit notează, că potrivit prevederilor art.

415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, - ”*instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, **casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță***”.

Însă, din conținutul deciziei instanței de apel (f.d. 3, 7-8, vol. II), Colegiul penal lărgit observă că instanța de apel nu a respectat pe deplin prevederile legale menționate supra și a comis următoarele erori.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că în dispozitivul deciziei (f.d. 3, 7-8, vol. II), instanța de apel a adoptat soluția de casare a sentinței primei instanțe, prin următoarea formulare: „*Apelul avocatului Grimailo Nelea în numele inculpatului Melnic Serghei, declarat împotriva sentinței Judecătoreiei Bălți (sediul Central) din 07.12.2021 se admite din alte motive, decât cele invocate de el, **cu casarea acesteia și pronunțarea unei noi soluții potrivit modului stabilit de prima instanță...Dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictive și acțiunea civilă se păstrează fără modificări***”.

Colegiul penal lărgit reține că din analiza textului dispozitivului menționat, rezultă că instanța de apel a adoptat o soluție de casare totală a sentinței primei instanțe, însă, contradictoriu și neclar a mai indicat în dispozitiv că: „*Dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictive și acțiunea civilă se păstrează fără modificări*”, ce putea fi formulat doar în cazul în care se adopta o soluție de casare parțială a sentinței primei instanțe.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă o expunere neclară a textului dispozitivului instanței de apel, ce nu corespunde cerințelor din prevederile art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, eroare de drept ce cade sub incidența temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și afectează corectitudinea acestei decizii, motiv din care aceasta nu poate fi menținută.

Totodată, se observă că în dispozitivul deciziei contestate, instanța de apel a indicat că acest dispozitiv este adoptat în corespundere cu prevederile din art. 415 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, deși prevederile acestui articol nu conțin - „**lit. c)**”, ce inclusiv afectează corectitudinea actului judecătoresc contestat și nu poate fi acceptat de instanța de recurs ordinar.

5.3. În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție neclară, fără a se expune pe aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal lărgit indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că

o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

6. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Melnic Serghei XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **30 iunie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

14 iunie 2022

mun. Chișinău

O p i n i e s e p a r a ț ă
a judecătorului Timofti Vladimir

Conform art. 339 alin. (7), 340. alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Melnic Serghei XXXXX**

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2022, a fost admis recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe Melnic Serghei XXXXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

2. Am semnat decizia conform prevederilor art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, am susținut soluția, dar nu am susținut parțial motivarea deciziei, anume în partea cu privire la schimbarea conceptului de aplicare a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

3. Pentru a fi mai succint, susțin în tot ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-4 a deciziei nr. 1ra-654/2022, în prezenta cauză.

4. Cu motivarea în partea cu privire la schimbarea conceptului de aplicare a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (în continuare Legea nr. 243), nu sunt de acord din următoarele considerente.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, "*amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei*".

În explicarea detaliată a acestei noțiuni, urmează să menționez că, prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia.

Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 are, prin excelență, efect retroactiv, aplicându-se infracțiunilor săvârșite până la adoptarea actului de amnistiere.

Prin urmare, reieșind din cele stipulate în art. 2 din Legea nr. 243, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite în aceeași lege și nu cad sub incidența art. 6, este posibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 24 decembrie 2021, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 243, unde se indică expres că procesul penal **încetează la faza de judecare a cauzei**, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile din Codul de procedură penală, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar.

Potrivit practicii judiciare constante a Curții Supreme de Justiție, persoana, la faza judecării cauzei, se consideră ca **având statut de inculpat, până când nu epuizează toate căile ordinare de atac**.

Curtea Supremă de Justiție a rezultat asupra acestei conchideri, reieșind din aceea că, potrivit dispoziției art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 se consemnează că, în Republica Moldova, dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale, la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că, prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern. De aici, modificarea jurisprudenței CtEDO echivalează cu modificarea actelor normative interne.

Pe cale de consecință, se evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în statuările expuse în hotărârile sale, a menționat expres că persoana nu poate fi considerată că are statut procesual de condamnat, până când nu va epuiza toate căile ordinare de atac, iar hotărârea în privința sa va deveni irevocabilă, în sensul art. 4 din Protocolul 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea în acest sens cauza Nikitin c. Rusiei, hotărârea din 20 iulie 2004, paragraf. 35-37).

Hotărârea judecătorească irevocabilă în procedura penală, care nu poate fi contestată prin exercitarea unei căi ordinare de atac, urmează a fi diferențiată de cea definitivă, care poate fi atacată printr-o cale ordinară de atac.

Astfel, deși orice hotărâre irevocabilă este definitivă, nu orice hotărâre definitivă este și irevocabilă.

În acest context, este relevant de a reține că o hotărâre judecătorească, care nu mai este susceptibilă niciunei căi de atac ordinare sau care nu mai este susceptibilă căilor de atac, din cauză că acestea au fost epuizate sau termenele de exercitare ale acestora au expirat, este irevocabilă (nu poate fi rejudecată de nicio jurisdicție, cu excepția unor cazuri excepționale).

O astfel de hotărâre dobândește putere de lucru judecat (res judecata).

Din atare considerente, până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 243, să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe **o hotărâre de încetare a procesului penal**, pe cauza penală.

În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, încetarea procesului penal are loc cu acordul scris al persoanei inculpate, în temeiul art. 2 al Legii nr. 243.

În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de consiliu și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, **nu se analizează probatoriul**.

În cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) și (3) din art. (2) din Legea nr. 243, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

În prezent Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a schimbat conceptul de aplicare a Legii nr. 243, în comparație cu conceptele aplicate anterior, la aplicarea Legii nr. 210 din 29.07.2016 și alte Legi anterioare cu privire la amnistie, punând în tălmăcire și aplicare prevederile art. 332, 350 alin. (1), 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, care în viziunea mea îngreunează procedura de aplicare a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia (întocmirea actului judecătoresc după etapa ședinței preliminare cu analiza probatoriului; motivarea și stabilirea pedepsei inculpatului), căci, unul din scopurile Legilor privind amnistia este de a descărca organele de urmărire penală și instanțele de judecată de dosarele care se află pe rol, acumulate în număr foarte mare.

În rest, cu referire la motivarea deciziei nr. 1ra-654/2022 sunt de acord, soluția tot am susținut-o reieșind din faptul că s-a adoptat de către instanța de apel o soluție

neclară, prin: „*casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță...*”. Totodată, s-a dispus ca: „dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictive și acțiunea civilă să fie menținute fără modificări”.

Judecător

Timofti Vladimir